

NÁVRAT DIVNÝCH DĚTÍ

Petra Soukupová: Divné děti a smutná kočka

Host, Brno 2023, 256 s.

Petra Schwarzová Žallmannová

Po čtyřech letech se vracení „divné děti“. Druhé, volné pokračování nezapomenutelného Klubu divných dětí vyšlo v polovině listopadu pod názvem *Divné děti a smutná kočka*.

Oslovuje nás se stejnou intenzitou, přináší styl a dynamiku, na které jsme si zvykli v první knize, a bere čtenářskou pozornost útokem pomocí zajímavé zápletky a nových postav. Při čtení dostanete všechno, co vás bavilo v prvním dílu, a ještě něco navíc. Ač jde o pokračování volné a knihu lze bez obtíží číst i bez znalosti prvního dílu, rozhodně

doporučuju začít *Klubem divných dětí* – dává totiž druhému dílu důležitou živnou půdu, z níž rostou a díky níž se rozvíjejí postavy Mily a Petra.

Odkazy na společné zážitky z prvního dílu *Divnými dětmi a smutnou kočkou* probleskují a dodávají jí sílu. V okamžicích, jakými jsou například Petrovy vzpomínky na kontakt s bezdomovcem a paralyzující strach s tímto okamžikem spojený, nebo debata o tom, proč tehdy Míla s Petrem utekli z domu, při níž Eliáš uvažuje, zda jsou Míla s Petrem těmi „problémovými dětmi“, před nimiž ho maminka vždycky varovala, si uvědomujeme, jak důležitá je informační materie prvního dílu.

Postavy Mily a Petra, dvou ze čtyř „divných dětí“ prvního dílu, se „od minula“ nijak dramaticky nevyvíjejí, ale díky nahrazení Franty a Katky dvěma novými dětmi Luisou a Eliášem, dostává příběh mnohem větší sílu a energii, než jakou by pravděpodobně měl s původním obsazením. Autorka tak chytře nabízí staré známé, na které jsme se těšili, ale přivádí do klubu divných dětí další neokoukané charaktery. Zatímco Franta se odrodí už v úvodu, dospívající Katka, která byla až dosud racionálním prvkem, jenž mladší členy skupiny do jisté míry usměrňoval, se od kamarádů odlučuje postupně a tím jim dovoluje rozvinout se v přítomnosti nově příchozích. Platí to zejména pro Petra, který si ve své potřebě k někomu emocionálně přilnout vybírá po odjezdu Katky Eliáš a vnáší tím do příběhu zajímavou linku tématu LGBTQ+. Katce příchod nových dětí do skupiny nevyhovuje, je příliš pohlcena vlastními niternými problémy týkajícími se nadváhy a společenského přijetí, a tak skupinu opouští. Míla zůstává Milou. Její vlastní zájem a emočně bohatý vnitřní svět, potřeba férovosti a názory nezávislé na vlivu okolí, které mohou paradoxně místy působit cynicky a sobecky, jsou motivovány skálopevnou potřebou prosadit spravedlnost, vytvářejí pevný pilíř příběhu, jsou čímsi neměnným, o co se čtenář může vždy spolehlivě opřít.

Divné děti a smutná kočka jsou prázdninovým čtením, ze stránek sálá vedro a příznačná touha zároveň objevovat nepoznané a zároveň se jen tak flákat. Prázdniny nás přenášejí do nové destinace, pronajaté chalupy na kraji vesnice, kam na týden společně odjíždějí Míla s rodiči, Petr a Katka. Vedlejší chalupu si pronajímá rodina Eliáše (Elího) a Luisy. Přijíždějí s overprotektivní mámou, jejíž schopnost kontroly potomků je však limitovaná pracovními závazky. Všechny děti spojí příchod klapouché kočky a následné hledání jejího majitele či majitelky.

A zase, stejně jako v prvním dílu, kličkujeme mezi otázkami: Kdo je vlastně divný? Co je správné a co špatné? Kdo je hodný a kdo zlý? Je pomsta fér? Explicitní odpovědi v textu nenacházíme, ale v hlavě má při čtení jasno každý. Jen to jasno může být pro každého trochu jiné.

Líbí se mi, jak příběh – vedle své hlavní dějové linie – velmi dobře odráží i dnešní rodinnou dynamiku: prázdninové pobyty rodičů a dětí, kde však rodiče upoutává zaměstnání k počítači, a dětem je tak poskytována jistá volnost, iluzorně kontrolovatelná pomocí mobilních telefonů. Na jedné straně stojí Milini racionální rodiče, kteří úsudku své dcery důvěřují, poskytují jí svobodu a tím jí dovolují být sama sebou, na straně druhé jsou tu zcela ochromující ochranné potřeby matky Luisy a Eliáš, které zakládají živnou půdu pro vzpouru a lež.

Pro dětského čtenáře je to příběh uvěřitelný, zasazený do známých kulís, atraktivní svým napětím i odvahou hlavních hrdinů, ponoukající i hlubší úvahy na téma dynamiky v partě a sourozeneckých konstelací. Pro čtenáře dospělého je to jedno velké factokování připomínající, jak často kážeme vodu a pijeme víno, předstíráme bezúhonnost, ale zároveň každodenně hrneme své hříchy pod koberec. Jak se snažíme být dobrými rodiči, ale často ve svých snahách zcela mýjíme terč. A paní Machová v rozhovoru s Milou nám připomíná to, co všichni víme – s divností

nebojují jen děti. „Ale já jsem taky udělala dost špatného. Ale to každé, to časem uvídně. Jenže jim nejvíc vadí, že se s nima nechci bavit. Že žiju sama a nikam nechodím, že na ně nejsem zvědavá. Každé, kdo je jiný, tak jim vadí, víš?“, Vím, řeknu. „Tak vidíš.“ A dál už neřekne nic, ale já ji rozumím. Třeba kdysi nebyla divná a nezvykla si na to tak jako já, která jsem divná úplně od malička.“

Pocit vyčlenění, zkoumavé pohledy, posměch a odsouzení je něco, s čím bojujeme napříč generacemi. Neustálá potřeba společnosti hodnotit, srovnávat, poukazovat na odlišnosti a následně odsuzovat, ostrakizovat, zaštiťující se náboženstvím či právem, aby byla ukojena vlastní nejistota, a tedy touha po normalnosti, je toxická, ale nevymýtitelná. Divný si totiž připadá každý, i ta pohledná, oblíbená „Vlnka“, které se líbí možná Petr a možná spíš ten kluk z vedlejší třídy, co umí metat salta.

Stejně jako ta první, je i druhá kniha o divných dětech krásně, precizně udělaná. Skvostná grafika, tentokrát ve žlutém a módně růžovém ladění. Ilustrace Nikoly Logosové text podtrhují, ale nevyzrazují příliš mnoho, dokreslují náladu a umocňují prožitky. Jsou jakousi ukotvující vizuální „omáčkou“ k dialogově dominantnímu textu, jehož strhující konverzační spád nedovolí čtenáři spočinout a vydýchat se. Ilustrace jsou pro příběh vyprávěný z pěti úhlů pohledu zajímavou jednotlicí linií.

Jsem Petře Soukupové vděčná, že píše knihy, které mi při každém dalším čtení dají velký myšlenkový nášup. A jsem vděčná nakladatelství Host, že na český trh s dětskými knihami opakovaně přináší tituly, které popichují konformní uvažování, nabourávají zažité, moralistně úzkoprské prezentování dětského světa, zpracovávají nelehká témata a oslovují i mimo čtenářský mainstream. ■